

3. ali MEŠANA DEKLINACIJA

Samostalniki tretje deklinacije se končujejo na različne osnove, zato jih razdelimo na dva osnovna razreda: na **konzontančni** in **vokalni**.

KONČNICE:

N	-er/-us/...	-es/-a/-ia
G	-is	-um/-ium
D	-i	-ibus
A	-em	-es/-a/-ia
Abl.	-e/-i	-ibus

KONZONANTNI DEL

1. RAZRED

Večinoma so **maskulina**. Osnova samostalnikov tega razreda se končuje na končnice **-l, -r, -n, -s**.

pater, patris, m – oče
frater, fratris, m – brat
dolor, doloris, m – bolečina

amor, amoris, m – ljubezen
labor, laboris, m – delo, trud
homo, hominis, m – človek

mos, moris, m – običaj,
navada, pl. značaj

Abl. sg: *-e*
N pl. n: *-a*
G pl.: *-um*

POSEBNOSTI

→ neutra so:

- besede, ki se končujejo na **-us, -ur, -men**

carmen, carminis, n – pesem
nomen, nominis, n – ime
flumen, fluminis, n – reka

corpus, corporis, n – telo
ius, iuris, n – pravo
pecus, pecoris, n – drobnica

fulgur, fulguris, n – strela

- *iter, itineris, n* – pot
- *cadaver, cadaveris, n* – truplo
- *ver, veris, n* – pomlad
- *os, oris, n* – usta; *os, ossis, n* – kost

→ femina so:

- besede na **-do, -go, -io**

multitudo, multitudinis, f – množica
altitudo, altitudinis, f – višina
pulchritudo, pulchritudinis, f – lepota

imago, imaginis, f – podoba, slika
oratio, orationis, f – govor
natio, nationis, f – narod

ambitio, ambitionis, f – častihlepnost
religio, religionis, f – vera, ver. obredi
profectio, profectiois, f – odhod

- ženske osebe

mater, matris, f – mati
soror, sororis, f – sestra

virgo, virginis, f – devica
Venus, Veneris, f – Venera

mulier, mulieris, f – ženska
uxor, uxoris, f – žena

- *arbor, arboris, f* – drevo
- *tellus, telluris, f* – zemlja
- *car, carnis, f* – meso

2. RAZRED

Večinoma so **femina**. Osnova samostalnikov tega razreda se konča na **-c, -g, -d, -t, -b, -p**.

vox, vocis, f – glas
lex, legis, f – zakon

laus, laudis, f – hvala
salus, salutis, f – rešitev, zahvala, pozdrav

plebs, plebis, f – preprosto ljudstvo, plebs
stirps, stirpis, f – rod

Poznamo pa še tri samostalnike, ki se jima osnova konča na **-m** oz. **-v**: *hiems, hiemis, f* – zima ; *bos, bovis, m/f* – govedo in *nix, nivis, f* – sneg.

POSEBNOSTI

– samostalniki *urbs, nox, ars* in *arx* imajo G pl. na **-ium**

– **neutra** so:

- *caput, capitis, n* – glava
- *cor, cordis, n* – srce
- *lac, lactis, n* – mleko

– **maskulina** so:

- samostalniki na **-ex, -icis, -ex, -egis** in **-es, -itis**

codex, codicis, m – kodeks, zakonik

artifex, artificis, m – umetnik

limes, limitis, m – meja

miles, militis, m – vojak

eques, equitis, m – jezdec, konjenik

pedes, peditis, m – vojak pešec, pešak

rex, regis, m – kralj

grex, gregis, m – čreda

- samostalniki: *mons, pons, fons* in *dens, -tis* – gora, most, izvir in zob
- *lapis, lapidis, m* – kamen
- *pes, pedis, m* – stopalo
- *Mars, Martis, m* – Mars
- *adolescens, adolescentis, m* – mladenič

Abl. sg: *-e*
N pl. n: *-a*
G pl.: *-um*

VOKALNI DEL

1. RAZRED

Sem spadajo samostalniki, ki so **neutra**. Ni izjem v spolu, samostalnikom pa se osnova konča na **-e, -al, -ar**.

animal, animalis, n – žival
exemplar, exemplaris, n – primer
mare, maris, n – morje
rete, retis, n – mreža (→ Abl.: -e)

Abl. sg: *-i*
N pl. n: *-ia*
G pl.: *-ium*

2. RAZRED

Večinoma so **femina**, samostalnikov neutra ni. Osnova samostalnikov se konča na **-is** oz. **-es**. Sem spadajo tudi reke in mesta na **-is**: Neapolis, Tiberis

navis, navis, f – ladja
vulpes, vulpis, f – lisica
fames, famis, f – lakota

cutis, cutis, f – koža
felis, felis, f – mačka

POSEBNOSTI

- **maskulina** so:
  - besede na **-er, -cis, -guis, -nis** razen *linter, lintris, f* – čoln

iuvenis, iuvenis, m – mladenič

volucris, volucris, m – ujeda
imber, imbris, m – dež
unguis, unguis, m – noht, krempelj

- samostalniki *turris* stolp, *tussis* – kašelj, *sitis* – žeja in *securis* – sekira imajo A sg. na **-im**, Abl sg. na **-i** in G pl. na **-ium**.

- Izjeme v **številu**:
  - *finis, finis, m* v ednini pomeni meja, konec, v pl. pa tudi ozemlje
  - *aedis, aedis, f* pomeni svetišče, medtem ko je *aedes, aedium, f* (pl.) hiša

Abl sg: -e
G pl: -ium